

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & Γ.Δ.Σ.

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ: ΔΗΜΟΣΙΟ

ΑΡΜΟΔΙΑ Δ/ΝΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ & ΑΓΟΡΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Αθήνα 8/8/2019

ΠΛΗΡ: Β.ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πρωτ :60149

ΠΡΟΣ : ΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ (μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)

ΘΕΜΑ : Οδηγίες ορθής εφαρμογής και παρακολούθησης των Βιώσιμων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Οργανώσεων Παραγωγών στο τομέα των οπωροκηπευτικών έτους υλοποίησης 2019

Σχετικά με το ανωτέρω θέμα οι ενωσιακές και εθνικές διατάξεις έχουν ως εξής:

I. Κανονισμοί (ΕΕ) αριθ.:

1. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, «σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου» (ΕΕ L 347, 20.12.2013, σ. 549).
2. 907/2014 κατ'εξουσιοδότηση της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τις εγγυήσεις και τη χρήση του ευρώ. (ΕΕ L 255, 28.8.2014, σ.18)

3. 908/2014 κατ'εξουσιοδότηση της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους κανόνες σχετικά με τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια. (ΕΕ L 255, 28.8.2014, σ.59)
4. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, «για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου» (ΕΕ L 347, 20.12.2013, σ.671)
5. 2017/891 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2017, «για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών και τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις κυρώσεις που πρέπει να επιβληθούν στους εν λόγω τομείς, καθώς και για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού της Επιτροπής (ΕΕ) αριθ. 543/2011» (ΕΕ L 138, 25.5.2017, σ.4).
6. 2017/892 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2017, «για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών» (ΕΕ L 138, 25.5.2017, σ. 57).
7. 543/2011 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών» (ΕΕ L 157, 15.6.2011, σ1)
8. 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)

II. Υπουργικές Αποφάσεις

1. 4270/139407/2018 Υπουργική Απόφαση Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 347, της 20.12.2013, σ.671), (ΕΕ) αριθ. 2017/891 της Επιτροπής και (ΕΕ) αριθ. 2017/892 της Επιτροπής, σχετικά με τα κριτήρια αναγνώρισης

Οργανώσεων Παραγωγών του τομέα των οπωροκηπευτικών και την Εθνική Στρατηγική για βιώσιμα Επιχειρησιακά Προγράμματα στον τομέα των Οπωροκηπευτικών.

2. 1870/107783/2018 Τροποποίηση της αριθμ.4270/139407/28.12.2017 Υπουργική Απόφαση για τον καθορισμό των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων, σχετικά με τα κριτήρια αναγνώρισης Οργανώσεων Παραγωγών του τομέα των οπωροκηπευτικών και την Εθνική Στρατηγική για βιώσιμα Επιχειρησιακά Προγράμματα στον τομέα των Οπωροκηπευτικών.
3. 2114/117393/2018 Τροποποίηση της αριθμ.4270/139407/28.12.2017 Υπουργική Απόφαση για τον καθορισμό των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων, σχετικά με τα κριτήρια αναγνώρισης Οργανώσεων Παραγωγών του τομέα των οπωροκηπευτικών και την Εθνική Στρατηγική για βιώσιμα Επιχειρησιακά Προγράμματα στον τομέα των Οπωροκηπευτικών.

III. Έγγραφο της ΕΕ

1. Το με αριθμ. Ares(2018) /6274152/6-12-2018 έγγραφο με αναφορά στους βασικούς και επικουρικούς ελέγχους.

1. ΣΚΟΠΟΣ

Με την παρούσα εγκύκλιο καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) στο τομέα των οπωροκηπευτικών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ, καθώς και οι διαδικασίες ελέγχου από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες και τις υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των Οργανώσεων Παραγωγών με στόχο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών.

2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΕΠ)

Το Τμήμα Προγραμμάτων Φορέων της Δ/σης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση και εκκαθάριση της σχετικής χρηματοδότησης των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

3. ΕΛΕΓΧΟΙ

Κατά την διενέργεια των προβλεπόμενων ελέγχων καταγράφονται αναλυτικά οι πραγματοποιηθείσες ελεγκτικές εργασίες και τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων.

Αναλυτικά:

A. Κριτήρια

Για τον προσδιορισμό των οργανώσεων που θα αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου βάσει ανάλυσης

κινδύνου λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Το ύψος της ενίσχυσης
- Οι διαπιστώσεις στο πλαίσιο των ελέγχων των προηγούμενων ετών
- Μια τυχαία παράμετρο
- Άλλες παραμέτρους που καθορίζονται κατά περίπτωση

B. Διοικητικοί έλεγχοι

Η αρμόδια επιτροπή (Τριμελής Επιτροπή παραλαβής των δράσεων του ΕΠ των ΟΠ/ΕΟΠ) της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της περιοχής που δραστηριοποιείται Οργάνωση Παραγωγών/ΕΟΠ με εγκεκριμένο ΕΠ διενεργεί πριν την χορήγηση της ενίσχυσης διοικητικούς ελέγχους στο 100% των αιτήσεων ενίσχυσης.

Οι διοικητικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, την επαλήθευση :

- της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος που διαβιβάζεται μαζί με την αίτηση ενίσχυσης.

Η εν λόγω ετήσια έκθεση αφορά στα ακόλουθα:

- α) το επιχειρησιακό πρόγραμμα που τέθηκε σε εφαρμογή κατά το προηγούμενο έτος
- β) τις κύριες τροποποιήσεις στο επιχειρησιακό πρόγραμμα και
- γ) τις διαφορές μεταξύ της προβλεπόμενης ενίσχυσης και της ενίσχυσης για την οποία έχει υποβληθεί αίτηση.

Η ετήσια έκθεση των οργανώσεων παραγωγών ή των ενώσεων οργανώσεων παραγωγών αναφέρει:

- α) τα επιτεύγματα του επιχειρησιακού προγράμματος, με βάση τους δείκτες που ορίζονται τόσο στις ενωσιακές όσο και τις εθνικές διατάξεις και
- β) περίληψη των κυριότερων προβλημάτων που προέκυψαν για τη διαχείριση του προγράμματος και μέτρα που ελήφθησαν για να διασφαλιστεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του προγράμματος.

Η ετήσια έκθεση των οργανώσεων παραγωγών και των ενώσεων οργανώσεων παραγωγών η οποία υποβάλλεται κατά το προτελευταίο έτος της εφαρμογής του επιχειρησιακού προγράμματος καταδεικνύει τον βαθμό επίτευξης των στόχων των προγραμμάτων οι οποίοι έχουν περιγραφεί και αναλυθεί ποσοτικά με τη χρήση των κατάλληλων δεικτών κατά τα προηγούμενα έτη εφαρμογής του ΕΠ.

Η εν λόγω έκθεση αναφέρει επίσης τους παράγοντες που συνέβαλαν στην επιτυχία ή την αποτυχία της εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω παράγοντες

ελήφθησαν υπόψη στο τρέχον πρόγραμμα ή θα ληφθούν υπόψη στο επόμενο επιχειρησιακό πρόγραμμα.

- της αξίας της παραγωγής που διατέθηκε στο εμπόριο, των εισφορών στο επιχειρησιακό ταμείο και των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν·
- της ακριβούς συσχέτισης της δηλωθείσας δαπάνης με τα παραδοθέντα προϊόντα και υπηρεσίες·
- της συμφωνίας των δράσεων που έχουν αναληφθεί προς εκείνες που περιλαμβάνονται στο εγκριθέν επιχειρησιακό πρόγραμμα βάση παραστατικών τεκμηρίωσης και υλοποίησης των εν λόγω δράσεων και
- της τήρησης των χρηματοοικονομικών ή άλλων ορίων και ανωτάτων ορίων που προβλέπονται.
- Η τήρηση της λίστας παραγωγών που υπάρχουν στην απόφαση έγκρισης του Επιχειρησιακού προγράμματος
- Η τήρηση των προθεσμιών υλοποιήσεως των δράσεων εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 2.Α.α της με αριθμ. 4270/139407/5-1-2018 ΚΥΑ

Γ. Επιτόπιοι έλεγχοι

Η αρμόδια επιτροπή (Τριμελής Επιτροπή παραλαβής των δράσεων του ΕΠ των ΟΠ/ΕΟΠ) της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της περιοχής που δραστηριοποιείται Οργάνωση Παραγωγών με εγκεκριμένο ΕΠ διενεργεί πριν την χορήγηση της ενίσχυσης επιτόπιους ελέγχους στο 100% των αιτήσεων ενίσχυσης στις εγκαταστάσεις των ΟΠ.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι καλύπτουν όλες τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις της οργάνωσης παραγωγών ή της ένωσης οργανώσεων παραγωγών , που μπορούν να ελεγχθούν κατά τον χρόνο διεξαγωγής της επίσκεψης και ο έλεγχος των οποίων δεν ήταν δυνατός κατά τους διοικητικούς ελέγχους.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι αφορούν:

1. στη συμμόρφωση με τα κριτήρια αναγνώρισης για το συγκεκριμένο έτος. Η διεξαγωγή του ετήσιου ελέγχου τήρησης των κριτηρίων αναγνώρισης, όπως ορίζονται στο άρθρο 8, της υπ' αριθ. 4270/139407/5-1-2018 ΥΑ λαμβάνει χώρα από την Επιτροπή παρακολούθησης και ελέγχου της λειτουργίας των ΟΠ/ΕΟΠ, η οποία συντάσσει σχετική έκθεση ελέγχου η οποία διαβιβάζεται και προς την Τριμελή Επιτροπή παραλαβής των δράσεων του ΕΠ των ΟΠ/ΕΟΠ.

Σημεία ελέγχου είναι:

- Συνολική παραγώμενη ποσότητα έτους.
  - Ελάχιστος αριθμός μελών/ παραγωγών (άρθρο 21 του 543/2011, άρθρο 125β (1)(β) του 1234/2007, άρθρο 154 (1)(β) του 1308/2013)
  - Ελάχιστη διάρκεια ιδιότητας μέλους
  - Δομή και λειτουργία της ΟΠ
  - Αξία εμπορευθείσας παραγωγής
  - Παροχή τεχνικών μέσων
  - Οι κύριες δραστηριότητες της ΟΠ
  - Διάθεση της παραγωγής
  - Ανάθεση εργασιών σε ιδιώτες
  - Δημοκρατική λειτουργία της ΟΠ
2. στην υλοποίηση ή μη των δράσεων και η συνέπειά τους με το εγκριθέν επιχειρησιακό πρόγραμμα. Η επιβεβαίωση υλοποίησης, κατά περίπτωση, πραγματοποιείται τόσο από τον έλεγχο των υποστηρικτικών παραστατικών όσο και τον φυσικό έλεγχο ως προς την παραλαβή και την λειτουργία τους.
3. στη συμμόρφωση των δαπανών με την ενωσιακή νομοθεσία και η τήρηση των προβλεπόμενων σεαυτήν προθεσμιών.
4. στη χρήση του επιχειρησιακού ταμείου, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που δηλώθηκαν σε αιτήσεις για προκαταβολές ή για μερικές πληρωμές, της αξία της παραγωγής που διατέθηκε στο εμπόριο, των εισφορών στο επιχειρησιακό ταμείο και οι δαπάνες που δηλώθηκαν συνοδευόμενες από λογιστικά ή ισοδύναμα έγγραφα
5. στην πλήρη παράδοση των προϊόντων από τα μέλη εντός των προβλεπόμενων ορίων, την παροχή των υπηρεσιών και τη γνησιότητα των δηλωθεισών δαπανών
- Στην περίπτωση που υπάρχουν αποσύρσεις για δωρεάν διανομή οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον το 10% των ποσοτήτων που αποσύρονται κατά την περίοδο διακίνησης.
6. στις περιπτώσεις ατομικών δράσεων απαιτείται δειγματοληπτικός έλεγχος στα αγροτεμάχια που έχουν δηλωθεί για την πραγματοποίηση των δράσεων αυτών

7. στις δράσεις που προβλέπεται η ύπαρξη λίστας παραγωγών απαιτείται επαλήθευση της και καταγραφή τυχόν αποκλίσεων από την εγκεκριμένη.

Η Επιτροπή συντάσσει σχετικό πρακτικό ελέγχου με τα αποτελέσματα (υπόδειγμα 1) των ελέγχων. Από το εν λόγω πρακτικό της Επιτροπής πρέπει να προκύπτει σαφές οικονομικό αποτέλεσμα και αιτιολογείται αναλυτικά η έγκριση ή απόρριψη των αντίστοιχων ποσών δαπανών.

Δ. Δευτεροβάθμιοι Διοικητικοί και Επιτόπιοι έλεγχοι

Σύμφωνα με το άρθρο 22 της υπ.αριθμ. 4270/139407/5-1-2018 ΥΑ με απόφαση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ συγκροτούνται αρμόδιες επιτροπές παρακολούθησης και ελέγχου των ΟΠ/ΕΟΠ, στις Περιφερειακές Δ/νσεις/ Περιφερειακές Μονάδες του ΟΠΕΚΕΠΕ οι οποίες διενεργούν διοικητικούς/ επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις των ΟΠ. Οι επιτόπιοι έλεγχοι αφορούν δείγμα που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30 % του συνόλου των αιτήσεων ενίσχυσης κάθε έτος. Σε κάθε οργάνωση παραγωγών ή ένωση οργανώσεων παραγωγών που υλοποιεί επιχειρησιακό πρόγραμμα πραγματοποιείται τουλάχιστον μία επίσκεψη ανά τριετία..

Η επιλογή του δείγματος ελέγχου των ΟΠ που αποτελούν αντικείμενο ελέγχου πραγματοποιείται βάσει ανάλυσης κινδύνου που λαμβάνει υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

- α) το ύψος της ενίσχυσης
- β) τις διαπιστώσεις στο πλαίσιο των ελέγχων προηγούμενων ετών
- γ) να ελέγχεται τουλάχιστον μια φορά στη διάρκεια του ΕΠ

Εάν στο πλαίσιο των ελέγχων διαπιστωθούν σημαντικές παρατυπίες σε περιφέρεια, μέρος περιφέρειας ή συγκεκριμένη οργάνωση παραγωγών ή ένωση οργανώσεων παραγωγών, διενεργούνται συμπληρωματικοί έλεγχοι εντός του συγκεκριμένου έτους στη σχετική περιφέρεια ή την οργάνωση ή την ένωση και αυξάνει το ποσοστό των αντίστοιχων αιτήσεων που πρέπει να ελεγχθούν το επόμενο έτος.

Οι δευτεροβάθμιοι έλεγχοι αφορούν:

1. στον έλεγχο για την αναγνώριση της ΟΠ ή ΕΟΠ που περιλαμβάνει:

- Την αξία παραγωγής
- Τον ελάχιστο αριθμό μελών και τον ελάχιστο χρόνο διατήρησης της ιδιότητας του μέλους.

- Τη δομή και λειτουργία των ΟΠ (δραστηριότητες τις ΟΠ, αξία και όγκος παραγωγής, εμπορία της παραγωγής, πιθανή ανάθεση αρμοδιοτήτων)
- Τη δημοκρατική λειτουργία (καταστατικό, τρόπος λήψης αποφάσεων)
- Τη συμμόρφωση με τα κριτήρια αναγνώρισης όπως ορίζονται στο άρθρο 8, της υπ' αριθ. 4270/139407/5-1-2018 ΥΑ (ύπαρξη Έκθεσης Καλής Λειτουργίας)

2. στον έλεγχο της επιλεξιμότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει :

- Το περιεχόμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Η επιλεξιμότητα των υλοποιηθέντων δράσεων με βάση την απόφαση έγκρισης.
- Τα υποστηρικτικά έγγραφα που υποβάλλονται για κάθε δράση.
- Η τήρηση των προθεσμιών
- Οι τροποποιήσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος και η τήρηση των χρονικών περιορισμών.
- Το αντικείμενο και τα πρακτικά των επιτοπίων και διοικητικών ελέγχων, οι επιμέρους δράσεις και οι επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Στις περιπτώσεις που υπάρχει απόσυρση προϊόντων για δωρεάν διανομή ο έλεγχος εστιάζεται στο 5% των ποσοτήτων που αποσύρθηκαν κατά την συγκεκριμένη χρονιά. Κατά τον έλεγχο αυτό πρέπει να επαληθεύονται:
  - α) Οι ποσότητες που αποσύρθηκαν και η επιβεβαίωση τους σύμφωνα με τα παραστατικά που προσκομίστηκαν για πληρωμή.
  - β) Η σωστή τήρηση των λογαριασμών
  - γ) Έλεγχος του τόπου προορισμού και των παραδόσεων στους δικαιούχους.

3.στη διερεύνηση του κινδύνου διπλής χρηματοδότησης καθώς και του κινδύνου δημιουργίας τεχνητών όρων για την χρηματοδότηση μέσω ΕΠ.

7.1 Ενστάσεις – Αιτήσεις Θεραπείας

Α. Πρωτοβάθμιοι Έλεγχοι από τις ΔΑΟΚ

Η ελεγχόμενη οργάνωση παραγωγών λαμβάνει γνώση του πρακτικού και της έκθεσης αξιολόγησης τόσο της επιτροπής παραλαβής των δράσεων του Επιχειρησιακού προγράμματος όσο και της επιτροπής ελέγχου της καλής λειτουργίας της ΟΠ. Εφόσον υπάρχουν αντιρρήσεις υποβάλλει ένσταση – αίτηση θεραπείας, εντός 10 ημερών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες στην

αντίστοιχη υπηρεσία διενέργειας ελέγχων.

Η αρμόδια επιτροπή ενστάσεων των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (Δ.Α.Ο.Κ.) επανέρχεται συντάσσοντας συμπληρωματική έκθεση με σαφές οικονομικό αντίκτυπο όσον αφορά την επιλεξιμότητα ή μη των δαπανών, ή την άρση ή μη της αναγνώρισης εντός της προθεσμίας υποβολής της αίτησης στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.

Στην ανωτέρω επιτροπή μπορούν να συμμετέχουν και μέλη των Επιτροπών παρακολούθησης και ελέγχου της καλής λειτουργίας.

Με ευθύνη των Δ.Α.Ο.Κ. στον φάκελο που αποστέλλεται στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για πληρωμή, πρέπει να υπάρχει η έκθεση και το πρακτικό της επιτροπής με τις εγκριθείσες & απορριφθείσες δαπάνες.

Ως εκ τούτου οι αρμόδιες επιτροπές υποχρεούνται σε κάθε περίπτωση και πριν από την καταληκτική ημερομηνία αποστολής των αιτήσεων πληρωμής στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε να έχουν ολοκληρώσει το έργο τους.

Β. Δευτεροβάθμιοι έλεγχοι από τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Η ελεγχόμενη οργάνωση παραγωγών λαμβάνει γνώση του πρακτικού που συντάχθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Εφόσον υπάρχουν αντιρρήσεις υποβάλλει ένσταση – αίτηση θεραπείας, εντός 10 ημερών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες στην Κεντρική Υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ, στη Δ/ση Άμεσων Ενισχύσεων τμήμα Προγραμμάτων Φορέων. Η ένσταση εξετάζεται από το αρμόδιο τμήμα και συντάσσεται έκθεση εντός 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της ένστασης.

8. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Κάτωθι αναφέρονται οι συνήθεις επιλέξιμες δαπάνες όπως αυτές καταγράφονται στις εγκρίσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΠ στον τομέα των οπωροκηπευτικών. Οι περιγραφόμενες δαπάνες είναι ενδεικτικές και αυτές πιθανόν να διαφέρουν από πρόγραμμα σε πρόγραμμα, διότι θα πρέπει να έχουν άμεση σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο που έχει το πρόγραμμα. Επισυνάπτεται Πίνακας 1 με τις μη επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών.

4.1 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

- Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές και ειδικές εγκαταστάσεις των κτιριακών υποδομών που αποσκοπούν στη λειτουργία της ΟΠ, στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης.
- Παρεμβάσεις για την βελτίωση, αναβάθμιση και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.
- Οποιασδήποτε μορφής συστήματα αυτοματοποίησης που σχετίζονται με κτιριακή υποδομή.

Στην εν λόγω δαπάνη περιλαμβάνεται και το κόστος έκδοσης αδειών και οι δαπάνες επίβλεψης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση των κτιριακών δαπανών είναι η προσκόμιση άδειας δόμησης ή όποιας άλλης μορφής έγκρισης/απαλλαγής εργασιών απαιτείται από τις πολεοδομικές διατάξεις ή βεβαίωση απαλλαγής από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ή, εφόσον συντρέχει η περίπτωση, τακτοποίηση/νομιμοποίηση χώρου από την Πολεοδομία.

Οι δαπάνες για κτιριακά είναι επιλέξιμες εφόσον υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 (δέκα) ετών. Η περίοδος της δεκαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης.

4.2 Μηχανήματα - Εξοπλισμός παραγωγής – Λοιπός Εξοπλισμός

- Προμήθεια και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού με υψηλότερη αποτελεσματικότητα στη χρήση ενέργειας και μείωση χρήσης συμβατικών καυσίμων λειτουργία της ΟΠ.
- Προμήθεια και εγκατάσταση νέων συγχρόνων συστημάτων αυτοματοποίησης.
- Προμήθεια και χρήση μηχανολογικού εξοπλισμού για καθαρισμό με ατμό για απολύμανση
- Προμήθεια και χρήση οικολογικών απορρυπαντικών
- Αντικατάσταση ακροφυσίων του εξοπλισμού γεωργικών φαρμάκων
- Αντικατάσταση υφισταμένων συστημάτων άρδευσης.

Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός για να είναι επιλέξιμος πρέπει να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της ΟΠ. Για το λόγο αυτό οι ΟΠ πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή. Η ΟΠ πρέπει να διατηρήσει στην κατοχή της είτε μέχρι το τέλος της περιόδου φορολογικής απόσβεσης των υλικών στοιχείων είτε για 10 έτη ανάλογα με το ποια από τις δύο χρονικές περιόδους είναι βραχύτερη. Ωστόσο όταν η επένδυση πραγματοποιείται σε έδαφος που ενοικιάζεται η απαίτηση τα υλικά στοιχεία να βρίσκονται στην ιδιοκτησία του δικαιούχου ενδέχεται να μην ισχύει.

4.3 Εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας.

- Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές και ειδικές εγκαταστάσεις στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης που συνδέονται άμεσα είτε με εξοικονόμηση ενέργειας είτε με την προστασία του περιβάλλοντος, ήτοι :
  - Αναβάθμιση του συστήματος κεντρικής θέρμανσης με περιβαλλοντική μέριμνα.

- Αντικατάσταση υαλοπινάκων ή/ και πλαισίων με νέα υψηλής ενεργειακής απόδοσης που πληρούν τις απαιτήσεις του Κανονισμού Ενεργειακής Αποδοτικότητας Κτιρίων.
- Θερμομόνωση κτιρίων.
- Μόνωση δικτύων μεταφοράς συστημάτων θέρμανσης / ψύξης.
- Αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και συστημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος ήτοι :
  - Εγκατάσταση συστήματος (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) ΑΠΕ ή αντλιών θερμότητας για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης ή/και θέρμανσης / ψύξης χώρων.
  - Αντικατάσταση παλαιού συστήματος καυστήρα / λέβητα με νέο υψηλής απόδοσης ή με σύστημα φυσικού αερίου.
  - Εξοπλισμός και εργασίες για μείωση κατανάλωσης νερού.
  - Εξοπλισμός και εργασίες για τη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων.
  - Εξοπλισμός και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης.
  - Εξοπλισμός και εργασίες για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
  - Εξοπλισμός και εργασίες για την παραγωγή ενέργειας από φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, γεωθερμία κλπ) και αποθήκευση ενέργειας.

Ειδικότερα όσον αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε περίπτωση εγκατάστασης μικρής κλίμακας ΑΠΕ, η ηλεκτρική ισχύς που παράγεται από ΑΠΕ **δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της ΟΠ**, όπως αυτό προκύπτει από βεβαίωση ή/και λοιπά κατάλληλα στοιχεία τεκμηρίωσης από το αρμόδιο προς τούτο πρόσωπο / φορέα.

4.4 Προβολή - Προώθηση

- Σχεδιασμός και παραγωγή εμπορικής επωνυμίας/εμπορικά σήματα ΟΠ.
- Προώθηση σημάτων ποιότητας.
- Έξοδα διαφημιστικής εκτύπωσης στη συσκευασία ή σε ετικέτες.

4.5 Κατάρτιση, συμβουλές και τεχνική βοήθεια

- Παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης και διαχείρισης του ΕΠ.
- Εκπόνηση μελετών και ερευνών κάθε μορφής όπως έρευνες αγοράς, μελέτες αναδιοργάνωσης των επί μέρους λειτουργιών της ΟΠ, τυποποίησης διαδικασιών, μελέτες σχετικές με την εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμη αυτή η δράση πρέπει να είναι συμπληρωματική της περιβαλλοντικής δράσης του ΕΠ.

4.6 Διοικητικές Δαπάνες και έξοδα προσωπικού

Διοικητικά έξοδα και έξοδα προσωπικού σχετικά με την εφαρμογή επιχειρησιακών ταμείων και επιχειρησιακών προγραμμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται:

α) γενικά έξοδα που αφορούν ειδικότερα το επιχειρησιακό ταμείο ή το επιχειρησιακό πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών εξόδων και των εξόδων προσωπικού, των εκθέσεων και μελετών αξιολόγησης και των εξόδων τήρησης των λογαριασμών καθώς και διαχείρισης των λογαριασμών.

β) έξοδα προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεωτικών εκ του νόμου επιβαρύνσεων για μισθούς και ημερομίσθια, εφόσον βαρύνουν άμεσα την ΟΠ, όταν προκύπτουν από μέτρα που αποσκοπούν: i) στη βελτίωση ή διατήρηση υψηλού επιπέδου ποιότητας ή προστασίας του περιβάλλοντος· ii) στη βελτίωση του επιπέδου εμπορίας. Η υλοποίηση των μέτρων αυτών απαιτεί ουσιαστικά τη χρήση εξειδικευμένου προσωπικού.

Αν, στις περιπτώσεις αυτές, η οργάνωση παραγωγών προσφεύγει στους εργαζομένους της ή στους παραγωγούς-μέλη της, ο χρόνος εργασίας πρέπει να καταγράφεται.

γ) νομικά και διοικητικά έξοδα για συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών.

4.7 Δαπάνες για την μείωση ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα

Αποζημιώνεται το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

4.8 Δαπάνες για την βιολογική μέθοδο παραγωγής

Αποζημιώνεται το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

4.9 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιέργειας

Αποζημιώνεται το πρόσθετο κόστος για δαπάνες βάσει τιμολογίων για την απόκτηση ειδικού εξοπλισμού και υλικών, όπως παγίδες, φερομόνες, κλπ και οι δαπάνες βάσει τιμολογίων για τις εργαστηριακές αναλύσεις.

4.10 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών

Αποζημιώνεται το πρόσθετο κόστος των υλικών και το κόστος συναλλαγής για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της εφαρμογής της μεθόδου.

4.11 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών-εξαπόλυση

εγκεκριμένων μακροοργανισμών

Αποζημιώνεται το πρόσθετο κόστος για δαπάνες βάσει τιμολογίων για την αγορά των μακροοργανισμών.

4.12 Δαπάνες αντικατάστασης οδικής μεταφοράς των προϊόντων και μεταφορά τους με τρένο ή πλοίο

Αποζημιώνεται η επιπλέον δαπάνη βάση τιμολογίου που προκύπτει από τη χρήση της μεταφοράς εναλλακτικά με τρένο ή πλοίο σε σχέση με τη δαπάνη από τη χρήση οδικής μεταφοράς.

4.13 Δαπάνη Κόστους Πιστοποίησης

Αποζημιώνεται η δαπάνη του κόστους πιστοποίησης της Βιολογική ή Ολοκληρωμένης Διαχείρισης βάσει τιμολογίου.

9. ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Όλα τα παραστατικά δαπανών προσκομίζονται πρωτότυπα στην ΔΑΟΚ προκειμένου να σφραγιστούν και αντίγραφα αυτών να συνοδεύουν την αίτηση πληρωμής. Ειδικότερα, ανά επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης απαιτούνται :

5.1 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

- ✓ Αντίγραφο του Μητρώου Παγίων υπογεγραμμένο από το λογιστή και το νόμιμο εκπρόσωπο της ΟΠ με τις διενεργηθείσες αποσβέσεις παγίων για το χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου και τα οποία δεν έχουν επιχορηγηθεί από κανένα πρόγραμμα.
- ✓ Αντίγραφα των τιμολογίων αγοράς παγίων των οποίων υπολογίστηκαν οι αποσβέσεις ή/και παροχής υπηρεσίας, που φέρουν την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης των παραπάνω δαπανών (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
- ✓ Άδεια οικοδομής για τις κτιριακές εγκαταστάσεις

5.2 Μηχανήματα - Εξοπλισμός παραγωγής – Λοιπός Εξοπλισμός

- ✓ Παραστατικά αγοράς αναλώσιμων υλικών, πρώτων υλών σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΕΠ
- ✓ Αντίγραφα των τιμολογίων αγοράς, που φέρουν την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»

- ✓ Παραστατικά εξόφλησης των παραπάνω δαπανών (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
- ✓ Στις περιπτώσεις που από τον έλεγχο διαπιστώνεται πως ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί δεν είναι αυτός που περιγράφεται στην απόφαση έγκρισης θα πρέπει να προσκομίζεται επαρκής αιτιολόγηση για την αναγκαιότητα προμήθειας του διαφορετικού τύπου και οπωσδήποτε να μην ξεπερνά το πλαφόν της εγκεκριμένης ενίσχυσης

5.3 Εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας

- Παραστατικά αγοράς αναλώσιμων υλικών, πρώτων υλών σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΕΠ
- ✓ Αντίγραφα των τιμολογίων αγοράς, που φέρουν την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης των παραπάνω δαπανών (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)

5.4 Προβολή - Προώθηση

- ✓ Παραστατικά τιμολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών (Τιμολόγια Παροχής Υπηρεσιών ή Αποδειξη Παροχής Υπηρεσιών) για τις υπηρεσίες που θα παρέχουν καθόλη τη διάρκεια του ΕΠ με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών».
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
- ✓ Ιδιωτικό συμφωνητικό (κατατεθειμένο στην ΔΟΥ και θεωρημένο από Δ.Ο.Υ.) για τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν.

5.5 Κατάρτιση, συμβουλές και τεχνική βοήθεια

- ✓ Παραστατικά τιμολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών (Τιμολόγια Παροχής Υπηρεσιών ή Αποδειξη Παροχής Υπηρεσιών) για τις υπηρεσίες που παρέχουν καθόλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών».
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
- ✓ Ιδιωτικό συμφωνητικό (κατατεθειμένο στην ΔΟΥ και θεωρημένο από Δ.Ο.Υ.) για τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν

5.6 Διοικητικές Δαπάνες και έξοδα προσωπικού

Διοικητικά έξοδα και έξοδα προσωπικού σχετικά με την εφαρμογή επιχειρησιακών ταμείων και επιχειρησιακών προγραμμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται:

α) γενικά έξοδα τα οποία θα πρέπει να συνδέονται με το επιχειρησιακό πρόγραμμα και να μην αφορούν πάγια έξοδα όπως λογαριασμούς ρεύματος και τηλεφώνου.

- ✓ Αντίγραφα των τιμολογίων αγοράς, που φέρουν την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης των παραπάνω δαπανών (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)

β) έξοδα προσωπικού :

- ✓ Απόφαση της ΟΠ για την πρόσληψη/απασχόληση συγκεκριμένης ειδικότητας
- ✓ Αποδεικτικό σπουδών
- ✓ Αποδεικτικό πρόσληψης /σύμβαση αναλόγως επικυρωμένη
- ✓ Πίνακας, σε μορφή .xls, στον οποίο απεικονίζεται η μισθοδοσία του αντίστοιχου υπαλλήλου, στον οποίο φαίνονται αναλυτικά οι καθαρές αποδοχές και οι κρατήσεις.
- ✓ Μισθοδοτικές καταστάσεις σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από τον λογιστή και τον νόμιμο εκπρόσωπο της ΟΠ, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απασχόλησης.
- ✓ Αποδείξεις πληρωμής μισθοδοσίας στον εργαζόμενο ή καταθετήριο σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου ή επιταγή.
- ✓ Αποδεικτικά καταβολής εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών
- ✓ Αποδεικτικά καταβολής ΦΜΥ και εισφοράς αλληλεγγύης.

γ) νομικά και διοικητικά έξοδα

5.7 Δαπάνες για την μείωση ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα

✓ Ονομαστική κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ, η έκταση των αγροτεμαχίων και ο 13ψήφιος κωδικός του στα οποία εφαρμόστηκε η εν λόγω δράση, καθώς και το συνολικό ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί. Το ποσό ενίσχυσης υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη την συνολική έκταση του παραγωγού που συμμετέχει στη δράση και την μοναδιαία τιμή ενίσχυσης που αποτυπώνεται στον Πίνακα I & II του άρθρου 7 της αριθμ. 4270/139407/2018 Υπουργικής Απόφασης, κατά περίπτωση (υπόδειγμα 5).

Η ανωτέρω κατάσταση διαβιβάζεται ηλεκτρονικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ με την αποστολή του φακέλου πληρωμής στην ηλεκτρονική δ/ση : vivi.tycheropoulou@opekepe.gr, και

konstantinos.kontoes@opekepe.gr προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι μηχανογραφικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι, με τα δηλωθέντα στοιχεία στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης του έτους υλοποίησης του ΕΠ, που απαιτούνται πριν την υποβολή της αίτησης πληρωμής της ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στη συνέχεια και αφού οι αρμόδιες ΔΑΟΚ και οι ΟΠ παραλάβουν τα αποτελέσματα της διασταύρωσης συντάσσουν τις τελικές καταστάσεις που υποβάλλονται με την αίτηση πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με τους δικαιούχους παραγωγούς, οι οποίες φέρουν τόσο τις υπογραφές των μελών που συμμετείχαν στη δράση όσο και τη θεώρηση από την επιτροπή παραλαβής των δράσεων.

5.8 Δαπάνες για την βιολογική μέθοδο παραγωγής

✓ Ονομαστική κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ, η έκταση των αγροτεμαχίων και ο 13ψήφιος κωδικός του στα οποία εφαρμόστηκε η εν λόγω δράση, καθώς και το συνολικό ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί. Το ποσό ενίσχυσης υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη την συνολική έκταση του παραγωγού που συμμετέχει στη δράση και την μοναδιαία τιμή ενίσχυσης που αποτυπώνονται στους Πίνακες V και VII, του άρθρου 7 της αριθμ. . 4270/139407/2018 Υπουργικής Απόφασης, κατά περίπτωση (υπόδειγμα 5).

Η ανωτέρω κατάσταση διαβιβάζεται ηλεκτρονικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ με την αποστολή του φακέλου πληρωμής στην ηλεκτρονική δ/νση : vivi.tycheropoulou@opekepe.gr, και konstantinos.kontoes@opekepe.gr προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι μηχανογραφικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι, με τα δηλωθέντα στοιχεία στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης του έτους υλοποίησης του ΕΠ και που απαιτούνται πριν την υποβολή της αίτησης πληρωμής της ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στη συνέχεια και αφού οι αρμόδιες για τον έλεγχο ΔΑΟΚ και οι ΟΠ παραλάβουν τα αποτελέσματα της διασταύρωσης συντάσσουν τις τελικές καταστάσεις που υποβάλλονται με την αίτηση πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με τους δικαιούχους παραγωγούς, οι οποίες φέρουν τις υπογραφές των μελών που συμμετείχαν στη δράση όσο και τη θεώρηση από την επιτροπή παραλαβής των δράσεων.

5.9 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιέργειας

✓ Ονομαστική κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ, προσωπικά στοιχεία, η έκταση των αγροτεμαχίων και ο 13ψήφιος κωδικός του στα οποία εφαρμόστηκε.

✓ Αναλυτική κατάσταση (excel) σε ηλεκτρονική μορφή του εξοπλισμού και των υλικών που

χρησιμοποιήθηκαν για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης στην οποία θα αναγράφεται ο αριθμός τιμολογίου, ημερομηνία, είδος, ποσότητα και ποσό (υπόδειγμα 4)

✓ Αναλυτική κατάσταση (excel) σε ηλεκτρονική μορφή των χημικών αναλύσεων που απαιτούνται να διενεργηθούν στην οποία αναγράφονται οι αριθμοί των τιμολογίων ο αριθμός των αναλύσεων και το ποσό της δαπάνης (υπόδειγμα 4). Οι ανωτέρω πίνακες πρέπει να στέλνονται με mail στην ηλεκτρονική διεύθυνση vivi.tycheropoulou@opekepe.gr και konstantinos.kontoes@opekepe.gr με την αποστολή του φακέλου πληρωμής .

✓ Τιμολόγιο αγοράς του εξοπλισμού και των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»

✓ Τιμολόγια χημικών αναλύσεων με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»

✓ Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)

✓ Πιστοποιητικό εφαρμογής ολοκληρωμένης διαχείρισης

5.10 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών

✓ Ονομαστική κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ, προσωπικά στοιχεία, η έκταση των αγροτεμαχίων και ο 13ψήφιος κωδικός του στα οποία εφαρμόστηκε η εν λόγω δράση, καθώς και το συνολικό ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί. Το ποσό ενίσχυσης υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το πρόσθετο κόστος των υλικών και το κόστος συναλλαγής για την αποτελεσματική οργάνωση εφαρμογής της μεθόδου όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα ΙΧ, του άρθρου 7, της αριθμ. 4270/139407/2018 Υπουργικής Απόφασης, κατά περίπτωση (υπόδειγμα 5).

Η ανωτέρω κατάσταση διαβιβάζεται ηλεκτρονικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ηλεκτρονική δ/νση με την αποστολή του φακέλου πληρωμής : vivi.tycheropoulou@opekepe.gr, και konstantinos.kontoes@opekepe.gr προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι μηχανογραφικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι, με τα δηλωθέντα στοιχεία στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης του έτους υλοποίησης του ΕΠ, που απαιτούνται πριν την υποβολή της αίτησης πληρωμής της ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στη συνέχεια και αφού οι αρμόδιες ΔΑΟΚ και οι ΟΠ παραλάβουν τα αποτελέσματα της διασταύρωσης συντάσσουν τις τελικές καταστάσεις που υποβάλλονται με την αίτηση πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με τους δικαιούχους παραγωγούς, οι οποίες φέρουν τόσο τις υπογραφές των μελών που συμμετείχαν στη δράση όσο και τη θεώρηση από την επιτροπή παραλαβής των

δράσεων.

5.11 Δαπάνες για την ολοκληρωμένη διαχείριση επιβλαβών οργανισμών-εξάπολυση εγκεκριμένων μακροοργανισμών

- ✓ Ονομαστική κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο ΑΦΜ, προσωπικά στοιχεία, η έκταση των αγροτεμαχίων και ο 13ψήφιος κωδικός του στα οποία εφαρμόστηκε η εν λόγω δράση. (υπόδειγμα 5).
- ✓ Τιμολόγιο αγοράς των εγκεκριμένων μακροοργανισμών με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)

5.12 Δαπάνη πιστοποίησης

- ✓ Σύμβαση με τον αντίστοιχο πιστοποιητικό οργανισμό
- ✓ Ιδιωτικό συμφωνητικό κατατεθειμένο στη Δ.Ο.Υ ή ισοδύναμη διαδικασία
- ✓ Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών με την ένδειξη «Έχει επιδοτηθεί στο πλαίσιο του Καν (ΕΕ) 1308/2013 που αφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα του τομέα οπωροκηπευτικών»
- ✓ Παραστατικά εξόφλησης των ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)

5.13 Απόλεια παραστατικού

Στις περιπτώσεις απώλειας παραστατικών δαπάνης ο Δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει: α) Αντίγραφο των απολεσθέντων παραστατικών με εμφανή τη σφραγίδα του προμηθευτή στο παραστατικό και την ένδειξη "ακριβές φωτοαντίγραφο εκ του πρωτοτύπου" και β) Υ.Δ. Ν1599/86 με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του Νόμιμου Εκπροσώπου του Δικαιούχου, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμά μας περί απώλειας.

5.14 Πιστοποίηση οικονομικού αντικειμένου

Για την ολοκλήρωση του Οικονομικού Αντικειμένου απαιτείται η λογιστική απεικόνιση των δαπανών που αφορούν την υλοποίηση των ΕΠ:

Βιβλία Β' Κατηγορίας

• Αντίγραφο των σελίδων του βιβλίου εσόδων-εξόδων (και των αναλυτικών καταστάσεων των εξόδων όπου αυτό απαιτείται κατά περίπτωση), στα οποία έχουν καταχωρηθεί τα παραστατικά των δαπανών της επένδυσης.

- Αντίγραφο του Μητρώου / Βιβλίου Παγίων της επιχείρησης, όπου εμφανίζονται τα πάγια της επιχείρησης. Παρακολούθηση Παγίων
- Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες (ομάδες):
- **1η Κατηγορία :** Επενδυτικά υλικά στοιχεία (π.χ. μηχανήματα, εργαλεία κ.λπ.) τα οποία ενώ δόθηκαν σε παραγωγό μέλος της οργάνωσης, το οποίο στη συνέχεια για κάποιο λόγο αθέτησε τους όρους συνεργασίας με την οργάνωση είναι εφικτό, από τη φύση τους, το μέγεθός τους, κ.λπ. , να επιστραφούν στην οργάνωση και στην συνέχεια να δοθούν (έστω μεταχειρισμένα) σε άλλο μέλος της οργάνωσης για την εξυπηρέτηση των ιδίων σκοπών. Για την απόδειξη αυτών απαιτείται η υποβολή των αντίστοιχων παραστατικών αγοράς.
- **Αφορά πάγια περιουσιακά στοιχεία.** Σχετιζόμενοι κωδικοί λογαριασμών σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ **12.00** «Μηχανήματα» , **12.02** «Φορητά μηχανήματα χειρός» **12.03** «Εργαλεία». Είναι προφανές ότι εκτός από την καταχώρισή τους στους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής πρέπει να παρακολουθούνται στο αρχείο/βιβλίο "Ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων". Στο βιβλίο αυτό, με τήρηση αναλυτικής μερίδας για κάθε πάγιο, παρακολουθείται τόσο η αξία κτήσης, κατά την αρχική καταχώριση, όσο και κάθε επακόλουθη μεταβολή, δηλαδή προσθήκη, αναπροσαρμογή, απομείωση, διαγραφή και απόσβεση επί αυτού, με εμφάνιση των σωρευτικών ποσών και των ποσών που αφορούν την τρέχουσα περίοδο. Επιπρόσθετα από την αναλυτική μερίδα πρέπει να προκύπτει σε κάθε χρονική περίοδο ποιος είναι ο κάτοχος (χρήστης) παραγωγός του συγκεκριμένου παγίου.
- **2η Κατηγορία :** Περιουσιακά υλικά στοιχεία (π.χ. δέντρα , σωλήνες και εξαρτήματα, συστήματα άρδευσης, μικρά εργαλεία κ.λπ.) τα οποία εξαιτίας της φύσης τους, η της προσαρμογής τους σε συγκεκριμένη καλλιέργεια, από τη στιγμή που χορηγηθούν σε παραγωγό δεν είναι δυνατό να επιστραφούν και επαναχρησιμοποιηθούν από την οργάνωση, στην περίπτωση που ο παραγωγός αθέτησε τους όρους συνεργασίας.
- **Αφορά αναλώσιμα περιουσιακά στοιχεία.** Σχετιζόμενοι κωδικοί λογαριασμών σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ **25.00** «Μικρά εργαλεία», **25.05** «Διάφορα αναλώσιμα υλικά» . Για τα

περιουσιακά αυτά στοιχεία, εκτός από την καταχώρισή τους στους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής, πρέπει να παρακολουθείται και η διακίνησή τους, κατ' είδος ποσότητα και αξία κατά την εισαγωγή και εξαγωγή, σε ιδιαίτερο λογιστικό αρχείο/βιβλίο (πρώην βιβλίο Αποθήκης). Είναι προφανές ότι η ποσότητα από τα περιουσιακά στοιχεία αυτά, που στο τέλος εκάστης χρήσεως, παραμένει στις οργανώσεις παραγωγών (επειδή δεν διατέθηκε σε παραγωγούς) πρέπει να επαληθεύεται με φυσική απογραφή.

- **3η Κατηγορία :** Λοιπά υλικά περιουσιακά στοιχεία (π.χ. λοιπά υλικά πολύ μικρής μοναδιαίας αξίας). Πρόκειται για λοιπά αναλώσιμα βοηθητικά υλικά, άμεσης ανάλωσης, κατά κανόνα μεγάλου αριθμού μονάδων και πολύ μικρής μοναδιαίας αξίας (π.χ. Βίδες, μεταλλικά ή πλαστικά εξαρτήματα συνδέσεων κ.λπ.)
- **Αφορά λοιπά βοηθητικά υλικά άμεσης ανάλωσης μικρής σχετικά μοναδιαίας αξίας.** Σχετιζόμενος κωδικός λογαριασμού σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ **64.08** «Υλικά άμεσης αναλώσεως». Για τα υλικά αυτά δεν απαιτείται η παρακολούθηση της διακίνησής τους πέραν της λογιστικής τους καταχώρισεως. Κατά συνέπεια στις περιπτώσεις αυτές αρκεί η έκδοση ενός απλού δελτίου παράδοσης με τις κατάλληλες υπογραφές (παραλαβής – έγκρισης) προς τον παραγωγό που τα παρέλαβε.

Βιβλία Γ' Κατηγορίας

- Αντίγραφα των Αναλυτικών Καθολικών (καρτέλες) των τεταρτοβάθμιων λογαριασμών των δαπανών του επιχειρηματικού σχεδίου (και των αναλυτικών καταστάσεων των δαπανών αυτών όπου αυτό απαιτείται κατάπερίπτωση).
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων της καταχώρισης των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και των εξοφλήσεων τους.
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων καταχώρισης της τυχόν λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής (το αργότερο κατά τον έλεγχο ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου).

Αντίγραφο του Μητρώου / Βιβλίου Παγίων της επιχείρησης, σφραγισμένο και υπογεγραμμένο από τον νόμιμο εκπρόσωπο και το λογιστή της επιχείρησης, όπου εμφανίζονται τα πάγια της επιχείρησης (προσκομίζεται μόνο στην περίπτωση που το σχέδιο περιλαμβάνει αποσβέσεις παγίων).

6. ΑΙΤΗΣΕΙΣ

Η αίτηση πληρωμής από ΟΠ η οποία τελεί υπό ανάκληση αναγνώρισης ή αναστολή αναγνώρισης κρίνεται ως απαράδεκτη και δεν διαβιβάζεται προς ενίσχυση στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Τα στοιχεία των απαράδεκτων αιτήσεων γνωστοποιούνται στην αρμόδια Δ/νση ΥΠΑΑΤ και τον ΟΠΕΚΕΠΕ το αργότερο έως 1 Σεπτεμβρίου κάθε έτους.

Οι αιτήσεις πληρωμής συνοδεύονται από τα κάτωθι περιγραφόμενα παραστατικά τα οποία ταξινομούνται και ευρετηριάζονται σύμφωνα με τις εγκεκριμένες δράσεις του ΕΠ.

6.1 Αίτηση Προκαταβολής (άρθρο 11, του Καν(ΕΕ)2017/892)

Οι ΟΠ υποβάλλουν αίτηση στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας κατά τους μήνες Ιανουάριο, Μάιο και Σεπτέμβριο για προκαταβολή τμήματος της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην προβλεπόμενη δαπάνη του έτους υλοποίησης για την τετράμηνη περίοδο που αρχίζει το μήνα κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση. Το αιτούμενο συνολικό ποσό των προκαταβολών δεν μπορεί να υπερβεί το 80% του ποσού που έχει αρχικά εγκριθεί για το συγκεκριμένο έτος.

Εφόσον πρόκειται για αίτημα 2ης προκαταβολής πρέπει να έχει προηγηθεί πλήρης εξόφληση της πρώτης.

Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής ελέγχει και διαβιβάζει εντός 10 ημερών στον ΟΠΕΚΕΠΕ την αίτηση πληρωμής της ΟΠ/ΕΟΠ.

Τα παραστατικά που υποβάλλονται με την αίτηση για χορήγηση προκαταβολής είναι :

1. Φορολογική και Ασφαλιστική ενημερότητα
2. Βεβαίωση της τράπεζας για τη λειτουργία του επιχειρησιακού ταμείου
3. Αναλυτική κατάσταση δαπανών (υπόδειγμα 2)
4. Αντίγραφο υπουργικής απόφασης έγκρισης του ΕΠ
5. Εγγυητική επιστολή ίση με το 110% του αιτούμενου ποσού της προκαταβολής.
6. Αποδεικτικά ότι έχουν καταβληθεί οι οικονομικές εισφορές στο επιχειρησιακό ταμείο για το ύψος της ενίσχυσης.

6.2 Αίτηση μερικής πληρωμής (άρθρο 12, του Καν(ΕΕ)2017/892)

Οι ΟΠ δύνανται να υποβάλλουν αίτηση στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ), για καταβολή μέρους της ενίσχυσης (μερική πληρωμή) που αντιστοιχεί στα ήδη δαπανηθέντα ποσά στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Οι αιτήσεις για μερική πληρωμή είναι δυνατόν να υποβάλλονται οποτεδήποτε, αλλά κατά ανώτατο τρεις φορές κάθε έτος. Το ελάχιστο ποσό για το οποίο οι ΟΠ **μπορούν να αιτηθούν μερικές πληρωμές είναι 30.000 €**. Το συνολικό ποσό των πληρωμών με βάση τις αιτήσεις για την καταβολή μέρους της ενίσχυσης **δεν μπορεί να υπερβεί το 80% του ποσού που έχει εγκριθεί** ή των πραγματικών δαπανών για ένα συγκεκριμένο έτος, ανάλογα με το ποσό που είναι μικρότερο.

Εφόσον στην αίτηση μερικής πληρωμής έχουν συνυπολογισθεί δαπάνες από ατομικές δράσεις στον φακέλο πληρωμής συμπεριλαμβάνεται κατάσταση σύμφωνα με το υπόδειγμα 6 , στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία του παραγωγού ανά δράση και ανά αγροτεμάχιο. Το υπόδειγμα 6 αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση vivi.tycheropoulou@opekepe.gr και konstantinos.kontoes@opekepe.gr με την κατάθεση του φακέλου μερικής πληρωμής στη ΔΑΟΚ, προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο απαιτούμενος διασταυρωτικός έλεγχος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τα αποτελέσματα του να σταλούν στη ΔΑΟΚ ώστε να ληφθούν υπόψη στην ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου του φακέλου μερικής πληρωμής.

Τα παραστατικά που υποβάλλονται με την αίτηση για χορήγηση μερικής πληρωμής είναι:

1. Φορολογική και Ασφαλιστική ενημερότητα
2. Βεβαίωση της τράπεζας για τη λειτουργία του επιχειρησιακού ταμείου
3. Αναλυτική κατάσταση δαπανών (υπόδειγμα 2)
4. Κατάσταση ατομικών δράσεων (Υπόδειγμα 6)
5. Πρακτικό της επιτροπής παραλαβής των δράσεων (υπόδειγμα 1)
6. Φύλλο ελέγχου της ΔΑΟΚ (υπόδειγμα 3)
7. Αντίγραφο υπουργικής απόφασης έγκρισης του ΕΠ
8. Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της ΟΠ όπου θα βεβαιώνονται όσα αναγράφονται στο άρθρο 12, παράγραφος 6.2 της υπ' αριθ. . 4270/139407/2018 Υπουργικής Απόφασης
9. Παραστατικά τιμολόγησης
10. Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
11. Η κίνηση του λογαριασμού του ΕΠ στην οποία σημειώνονται οι κινήσεις που αντιστοιχούν στα υπάρχοντα τιμολόγια του φακέλου αναλυτικά με την περιγραφή και την ημερομηνία.
12. Για οποιαδήποτε χρέωση απαιτείται στην κίνηση του Επιχειρησιακού Ταμείου το όνομα του δικαιούχου, το είδος και ο αριθμός παραστατικού.

6.3 Αίτηση Εκκαθάρισης

Οι ΟΠ υποβάλλουν στην Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας, σχετική αίτηση πληρωμής ή εξόφλησης υπολοίπου για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα για το οποίο ζητείται ενίσχυση μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου του έτους που έπεται εκείνου της υλοποίησης.

Σχετικά με τις ατομικές δράσεις συμπληρώνεται κατάσταση σύμφωνα με το υπόδειγμα 6 με τους παραγωγούς που συμμετείχαν σε αυτές, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία του παραγωγού ανά δράση και ανά αγροτεμάχιο. Το υπόδειγμα 6 αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση vivi.tycheropoulou@opekepe.gr και konstantinos.kontoes@opekepe.gr μέχρι τις 15/1, προκειμένου να πραγματοποιηθεί ο απαιτούμενος διασταυρωτικός έλεγχος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τα αποτελέσματα του να σταλούν εγκαίρως στην ΟΠ ώστε να ληφθούν υπόψη κατά την υποβολή της αίτησης πληρωμής έως 15/2.

Περιπτώσεις υλοποίησης δράσεων σύμφωνα με το άρθρο 17 της 4270/139407/5-1-2018 ΥΑ.

Οι ΟΠ υποβάλλουν επαρκής τεκμηρίωση στις αρμόδιες ΔΑΟΚ προκειμένου να υλοποιηθούν δράσεις μετά τις 31/12 οι ΔΑΟΚ αξιολογούν και εγκρίνουν ή απορρίπτουν τη σχετική δαπάνη. Οι προγραμματισμένες δαπάνες και η τεκμηρίωση της αδυναμίας εξόφλησης εντός του έτους υλοποίησης κατατίθενται στις αρμόδιες ΔΑΟΚ μέχρι τις 15/2 κάθε έτους που έπεται αυτό της υλοποίησης. Η εξόφληση των δράσεων πραγματοποιείται μέχρι τις 30/4 και τα πρόσθετα δικαιολογητικά θα πρέπει να έχουν κατατεθεί στη ΔΑΟΚ μέχρι τις 10/5 σε αντίθετη περίπτωση η δαπάνη δεν θεωρείται επιλέξιμη.

Αν δεν υπάρχει εγκεκριμένο αίτημα παράτασης οι εν λόγω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση.

Οι φάκελοι πληρωμής υποβάλλονται πλήρης μέχρι 30 Μαΐου στον ΟΠΕΚΕΠΕ και μόνο όταν οι δράσεις υλοποιούνται μέχρι 30 Απριλίου μπορούν να υποβληθούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ τέλος Ιουνίου.

Με σκοπό την ταχύτερη πραγματοποίηση των ελέγχων, οι φάκελοι των αιτήσεων είναι αναγκαίο να υποβάλλονται όπως προβλέπεται από τις κοινοτικές και εθνικές διατάξεις και να περιλαμβάνουν ευρετήριο υποβαλλόμενων δικαιολογητικών ανά τομέα, δράση και κατηγορία δαπάνης.

Στις περιπτώσεις που έχει προηγηθεί μερική πληρωμή δεν απαιτείται να επανυποβάλλονται τα παραστατικά που ελέγχθηκαν και έχουν εξοφληθεί ήδη, με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δαπάνες υποδεικνύονται στην αναλυτική κατάσταση δαπανών.

Όλες οι δαπάνες του επιχειρησιακού προγράμματος εξοφλούνται μέσα από τον αντίστοιχο λογαριασμό τον οποίο έχει ανοίξει η Οργάνωση Παραγωγών αποκλειστικά για τη χρήση αυτή.

Τα παραστατικά που υποβάλλονται με την αίτηση εξόφλησης είναι:

1. Την έκθεση καλής λειτουργίας της ομάδας (υπόδειγμα 9 της αριθμ. 58/3844/8-1-2018 εγκυκλίου του ΥΠΑΑΤ)
2. Φορολογική και Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ
3. Βεβαίωση ορκωτού λογιστή για την η αξία της εμπορεύσιμης παραγωγής που διετεθή στο εμπόριο τόσο για το έτος υλοποίησης του προγράμματος όσο και για το δεύτερο οικονομικό έτος (έτος ν-2), πριν του έτους υλοποίησης του προγράμματος (έτος ν).
4. Βεβαίωση της τράπεζας για τη λειτουργία του επιχειρησιακού ταμείου
5. Αναλυτική κατάσταση δαπανών (υπόδειγμα 2)
6. Πρακτικό της επιτροπής παραλαβής των δράσεων (υπόδειγμα 1)
7. Φύλλο ελέγχου της ΔΑΟΚ (υπόδειγμα 3)
8. Αντίγραφο υπουργικής απόφασης έγκρισης του ΕΠ
9. Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της ΟΠ όπου θα βεβαιώνονται όσα αναγράφονται στο άρθρο 12, παράγραφος 6.2 της . 4270/139407/2018 Υπουργικής Απόφασης
10. Παραστατικά τιμολόγησης
11. Παραστατικά εξόφλησης ως άνω παραστατικών τιμολόγησης (καταθετήρια σε τράπεζα, επιταγές, αποδείξεις είσπραξης, κ.ά.)
12. Η κίνηση του λογαριασμού του ΕΠ στην οποία σημειώνονται οι κινήσεις που αντιστοιχούν στα υπάρχοντα τιμολόγια του φακέλου αναλυτικά με την περιγραφή και την ημερομηνία.
13. Για οποιαδήποτε χρέωση απαιτείται στην κίνηση του Επιχειρησιακού Ταμείου το όνομα του δικαιούχου, το είδος και ο αριθμός παραστατικού.
14. Απολογιστική έκθεση με τους δείκτες του που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ του (Καν) 2017/892
15. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι κάποια δράση έχει πραγματοποιηθεί πριν από την έκδοση της απόφασης έγκρισης, η δράση αυτή θεωρείται μη επιλέξιμη
16. Κατάσταση ατομικών δράσεων (υπόδειγμα 6)
17. Στις περιπτώσεις που υπάρχει αίτημα παράτασης σημειώνεται στο αντίστοιχο σημείο του φύλλου ελέγχου (υπόδειγμα 3)

7. ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ

Τα αιτήματα για την αποδέσμευση των εγγυήσεων μπορούν να υποβληθούν κατά τη διάρκεια του έτους υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον έχουν ήδη προσκομιστεί και εγκριθεί τα παραστατικά τεκμηρίωσης των δαπανών, όπως αναφέρονται ανωτέρω. Οι εγγυήσεις αποδεσμεύονται έως το 80% του ποσού των προκαταβολών.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τα επιχειρησιακά προγράμματα ή σοβαρών παρατυπιών όσον αφορά τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 στοιχεία β) και γ) του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/892, η εγγύηση καταπίπτει, με την επιφύλαξη επιβολής άλλων διοικητικών κυρώσεων οι οποίες αποφασίζονται σύμφωνα με το τμήμα 3 του κεφαλαίου V του τίτλου II του Καν(ΕΕ)2017/891. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης άλλων απαιτήσεων, η εγγύηση καταπίπτει κατ' αναλογία της σοβαρότητας της διαπραχθείσας παρατυπίας.

8.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1.Μη τήρηση των κριτηρίων αναγνώρισης

- Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί αδυναμία τήρησης των κριτηρίων που συνδέονται με τις απαιτήσεις των άρθρων 5,7,11 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 17 του Καν (ΕΕ)2017/891 αποστέλλεται στην εν λόγω ΟΠ το αργότερο εντός 2 μηνών συστημένη προειδοποιητική επιστολή στην οποία αναφέρονται οι διαπιστωθείσες αδυναμίες, τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα και οι προθεσμίες για τη λήψη των εν λόγω μέτρων όχι πέρα των 4 μηνών.

Από τη στιγμή που διαπιστώνεται κάποια αδυναμία, αναστέλεται η καταβολή της ενίσχυσης μέχρις ότου ληφθούν τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα. Για το λόγο αυτό οι ΔΑΟΚ στον οποίων τη δικαιοδοσία υπάρχουν ΟΠ οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής κοινοποιούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ την αντίστοιχη αλληλογραφία και δεν αποστέλλουν φάκελο πληρωμής μέχρι να ληφθούν τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα.

- Η αδυναμία λήψης των διορθωτικών μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εντός της προθεσμίας οδηγεί στην αναστολή της αναγνώρισης της οργάνωσης παραγωγών. Η ΔΑΟΚ κοινοποιεί στην οργάνωση παραγωγών την περίοδο αναστολής, η οποία αρχίζει αμέσως μετά τη λήξη της χρονικής περιόδου που καθορίζεται για τη λήψη αυτών των διορθωτικών

μέτρων και δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής προειδοποίησης από την οργάνωση παραγωγών.

Κατά την περίοδο αναστολής της αναγνώρισης, η οργάνωση παραγωγών μπορεί να συνεχίσει τις δραστηριότητές της, αλλά οι πληρωμές της ενίσχυσης παρακρατούνται έως ότου αρθεί η αναστολή της αναγνώρισης. Το ετήσιο ποσό της ενίσχυσης μειώνεται κατά 2 % για κάθε ημερολογιακό μήνα ή τμήματος αυτού κατά τη διάρκεια του οποίου η αναγνώριση αναστέλλεται.

- Η αναστολή λήγει την ημέρα διεξαγωγής του ελέγχου στο πλαίσιο του οποίου επιβεβαιώνεται ότι πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια αναγνώρισης. Εάν έως το τέλος της περιόδου δεν πληρούνται τα σχετικά κριτήρια, το κράτος μέλος ανακαλεί την αναγνώριση, με ισχύ από την ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν να μην πληρούνται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης ή, εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η εν λόγω ημερομηνία, από την ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώθηκε η αδυναμία. Το υπόλοιπο ποσό της ενίσχυσης που αφορά την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας διαπιστώθηκε η αδυναμία δεν καταβάλλεται και ανακτάται η αχρεωστήτως καταβληθείσα ενίσχυση.
- Αν διαπιστωθεί ότι η ΟΠ δεν τηρεί οποιαδήποτε από τα κριτήρια αναγνώρισης που προβλέπονται στο άρθρο 154 του Καν(ΕΕ) 2013/1308 , πλην εκείνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ακολουθεί την παραπάνω περιγραφόμενη διαδικασία με τη διαφορά ότι το ετήσιο ποσό μειώνεται κατά 1 % για κάθε ημερολογιακό μήνα ή μέρος αυτού.
- Η αναγνώριση ανακαλείται εάν η οργάνωση παραγωγών δεν αποδεικνύει τη συμμόρφωσή της με τα κριτήρια για τον ελάχιστο όγκο ή αξία της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο, όπως απαιτείται από το άρθρο 154 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, μέχρι τις 15 Οκτωβρίου του δεύτερου έτους που έπεται του έτους μη συμμόρφωσης με τα κριτήρια. Η ανάκληση παράγει αποτελέσματα από την ημερομηνία κατά την οποία δεν πληρούνται οι όροι της αναγνώρισης ή, εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η εν λόγω ημερομηνία, από την ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώθηκε η αδυναμία. Το υπόλοιπο ποσό της ενίσχυσης που αφορά την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας διαπιστώθηκε η αδυναμία δεν καταβάλλεται και ανακτάται η αχρεωστήτως καταβληθείσα ενίσχυση. Ωστόσο, όταν μία οργάνωση παραγωγών παρέχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι, λόγω φυσικών καταστροφών, δυσμενών καιρικών φαινομένων, ασθενειών ή προσβολής από επιβλαβείς οργανισμούς, παρόλο που έλαβε τα μέτρα για την πρόληψη των κινδύνων, δεν είναι σε θέση να τηρήσει τα κριτήρια αναγνώρισης που προβλέπονται στο άρθρο 154 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά την ελάχιστη ποσότητα ή αξία εμπορεύσιμης παραγωγής που καθορίζεται από τα κράτη μέλη, το κράτος μέλος μπορεί, για το εν λόγω έτος, να

παρεκκλίνει από την ελάχιστη ποσότητα ή αξία εμπορεύσιμης παραγωγής για την εν λόγω οργάνωση παραγωγών. Στις περιπτώσεις που εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1, 2, 4 και 5, οι πληρωμές διενεργούνται μετά την προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 10 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/892. Ωστόσο, οι πληρωμές αυτές δεν διενεργούνται μετά τις 15 Οκτωβρίου του δεύτερου έτους που έπεται του έτους εφαρμογής του προγράμματος.

- Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών σε περιπτώσεις παράλειψης από μια οργάνωση παραγωγών να παράσχει τις απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΚΑΝ(ΕΕ)2017/892.

2.Απάτη

1.Η καταβολή της ενίσχυσης και η αναγνώριση μιας οργάνωσης παραγωγών ή ένωσης οργανώσεων παραγωγών αναστέλλεται, όταν διεξάγεται έρευνα από εθνική αρχή σε σχέση με κατηγορία για διάπραξη απάτης όσον αφορά την ενίσχυση που καλύπτεται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, μέχρι να εξακριβωθεί η κατηγορία.

2.Με την επιφύλαξη τυχόν άλλων κυρώσεων δυνάμει της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας, εάν οργάνωση παραγωγών ή ένωση οργανώσεων παραγωγών έχει διαπράξει απάτη όσον αφορά ενίσχυση στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, τότε:

- α) ανακαλείται η αναγνώριση της συγκεκριμένης οργάνωσης ή ένωσης·
- β) αποκλείονται οι σχετικές δράσεις από τη στήριξη στο πλαίσιο του συγκεκριμένου επιχειρησιακού προγράμματος και ανακτάται η ενίσχυση που ενδεχομένως έχει καταβληθεί για τις εν λόγω δράσεις· και γ) αποκλείεται η συγκεκριμένη οργάνωση ή ένωση από την αναγνώριση κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους.

3.Κυρώσεις για μη επιλέξιμα ποσά

1.Οι πληρωμές υπολογίζονται με βάση τις επιλέξιμες δράσεις.

2.Η ΔΑΟΚ εξετάζει την αίτηση για ενίσχυση και καθορίζει τα ποσά που είναι επιλέξιμα για στήριξη. Καθορίζει το ποσό που:

- α) πρέπει να καταβληθεί στον δικαιούχο με βάση μόνον την αίτηση·
- β) πρέπει να καταβληθεί στον δικαιούχο αφού εξεταστεί η επιλεξιμότητα της αίτησης.

3.Εάν το ποσό που καθορίζεται βάσει της ανωτέρω παραγράφου 2 στοιχείο α) υπερβαίνει το ποσό που καθορίζεται βάσει της ανωτέρω παραγράφου 2 στοιχείο β) κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 3 %, επιβάλλεται ποινή. Το ποσό της ποινής προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των ποσών που υπολογίστηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχεία α) και β). Ωστόσο, δεν εφαρμόζεται ποινή

εάν η οργάνωση παραγωγών είναι σε θέση να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού.

4. Οι παράγραφοι 2 και 3 εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών στις μη επιλέξιμες δαπάνες που εντοπίζονται κατά τους επιτόπιους ελέγχους ή τους μεταγενέστερους ελέγχους.

5. Εάν η αξία της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο δηλώνεται και ελέγχεται πριν από την αίτηση ενίσχυσης, για τον καθορισμό των ποσών σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχεία α) και β) αντίστοιχα χρησιμοποιούνται οι αξίες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν.

6. Όταν κατά το τέλος του επιχειρησιακού προγράμματος οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 5 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 δεν πληρούνται, το συνολικό ποσό στήριξης για το τελευταίο έτος του επιχειρησιακού προγράμματος μειώνεται κατ' αναλογία του ποσού των δαπανών που δεν πραγματοποιήθηκαν για περιβαλλοντικές δράσεις

4. Διοικητικές κυρώσεις όσον αφορά ενέργειες απόσυρσης κατόπιν πρωταβάθμιων ελέγχων.

1. Εάν, έπειτα από τον έλεγχο που αναφέρεται στο άρθρο 29 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/892, διαπιστώνεται απουσία συμμόρφωσης όσον αφορά τις προδιαγραφές εμπορίας ή τις ελάχιστες απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 15 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/892, με υπέρβαση των καθορισμένων ορίων ανοχής, απαιτείται από τη σχετική οργάνωση παραγωγών να πληρώσει ποινή η οποία υπολογίζεται ανάλογα με το ποσοστό των αποσυρθέντων προϊόντων που δεν συμμορφώνονται:

α) στην περίπτωση που οι εν λόγω ποσότητες είναι μικρότερες από το 10 % των ποσοτήτων που πράγματι αποσύρθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 44 του Καν (ΕΕ) 2017/891, η ποινή είναι ίση με την ενωσιακή χρηματοδοτική συνδρομή και υπολογίζεται με βάση τις ποσότητες των αποσυρθέντων προϊόντων που δεν συμμορφώνονται·

β) στην περίπτωση που οι εν λόγω ποσότητες κυμαίνονται μεταξύ 10 % και 25 % των ποσοτήτων που πράγματι αποσύρθηκαν, η ποινή είναι το διπλάσιο ποσό της ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής και υπολογίζεται με βάση τις ποσότητες των αποσυρθέντων προϊόντων που δεν συμμορφώνονται· ή

γ) στην περίπτωση που οι εν λόγω ποσότητες υπερβαίνουν το 25 % της ποσότητας που πράγματι αποσύρθηκε, η ποινή είναι ίση με το ποσό της ενωσιακής χρηματοδοτικής ενίσχυσης για ολόκληρη την ποσότητα που κοινοποιήθηκε δυνάμει του άρθρου 44 του παρόντος κανονισμού.

2. Οι ποινές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη της ενδεχόμενης ποινής που επιβάλλεται δυνάμει του άρθρου 61.

5. Κυρώσεις που επιβάλλονται σε οργανώσεις παραγωγών όσον αφορά ενέργειες απόσυρσης.

Οι δαπάνες των ενεργειών απόσυρσης δεν είναι επιλέξιμες εάν τα προϊόντα δεν έχουν διατεθεί όπως προβλέπεται ή εάν η ενέργεια είχε αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον ή αρνητικές φυτοϋγειονομικές συνέπειες.

6. Διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε αποδέκτες προϊόντων που αποσύρονται από την αγορά

Όταν κατά τους ελέγχους που διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 30 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/892, διαπιστώνονται παρατυπίες οι οποίες είναι καταλογιστέες στους αποδέκτες προϊόντων που αποσύρονται από την αγορά, από τους εν λόγω αποδέκτες: α) αφαιρείται το δικαίωμα να λαμβάνουν προϊόντα που έχουν αποσυρθεί από την αγορά· και β) απαιτείται να καταβάλουν την αξία των προϊόντων που έλαβαν, προσαυξημένη κατά τα έξοδα διαλογής, συσκευασίας και μεταφοράς σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζουν τα κράτη μέλη. Η αφαίρεση δικαιώματος που προβλέπεται στο στοιχείο α) της πρώτης παραγράφου παράγει αποτελέσματα αμέσως και διαρκεί τουλάχιστον ένα έτος με δυνατότητα παράτασης.

7. Παρεμπόδιση της διενέργειας επιτόπιου ελέγχου

Αίτηση για αναγνώριση ή έγκριση επιχειρησιακού προγράμματος ή έγκριση για ενίσχυση απορρίπτεται όσον αφορά το στοιχείο ή το μέρος των σχετικών δαπανών εάν η οργάνωση παραγωγών, συμπεριλαμβανομένων των μελών ή των αρμόδιων αντιπροσώπων της, παρεμποδίζει τη διενέργεια επιτόπιου έλεγχου.

8. Ανάκτηση Αχρεωστήτως Καταβληθέντων Ποσών

Οι οργανώσεις παραγωγών και οι ενώσεις οργανώσεων παραγωγών ή άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις επιστρέφουν την αχρεωστήτως καταβληθείσα ενίσχυση προσαυξημένη με τόκους και καταβάλλουν τις ποινές που προβλέπονται.

Οι τόκοι υπολογίζονται:

α) με βάση την περίοδο μεταξύ της λήψης της αχρεωστήτως καταβληθείσας πληρωμής και της επιστροφής της από τον δικαιούχο·

β) με το επιτόκιο που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις κυριότερες πράξεις αναχρηματοδότησης, όπως δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής*

~~Ένωσης, σειρά C, το οποίο ίσχυε κατά την ημερομηνία της αχρεωστήτως καταβληθείσας πληρωμής, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.~~

Οι ανακτηθείσες ενισχύσεις, οι τόκοι και οι επιβληθείσες ποινές καταβάλλονται στο ΕΓΤΕ.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΣΟΦΙΑ ΜΑΝΙΑΤΗ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΠΡΟΣ:

1. Περιφέρειες του Κράτους

Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής - Έδρες τους

2. Περιφερειακές Ενότητες

Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής - Έδρες τους

3. Οργανώσεις Παραγωγών

Έδρες τους

ΚΟΙΝ :

1. ΥΠΑΑΤ

- Γραφείο Γεν. Γραμματέα ΑΠ & Δ.Σ. κκ. Κωνσταντίνου Μπαγινέτα

- Γενική Δ/ση Γεωργίας

Δ/ση Συστημάτων Καλλιέργειας & Προϊόντων Φυτικής παραγωγής

- Γενική Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης

Δ/ση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

- Π. Δ. ΟΠΕΚΕΠΕ

- Π.Μ ΟΠΕΚΕΠΕ

- Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

- Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ

